

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA ZIELEŃCA DZIEDZIŃCA
WEWNĘTRZNEGO SZPITALA IM. STANISŁAWA
LESZCZYŃSKIEGO
W KATOWICACH

Opracowanie:
mgr inż. arch. kraj. Zuzanna Wrzos-Wodecka

Warszawa, Sierpień 2015

SPIS ZAWARTOŚCI OPRACOWANIA

CZĘŚĆ OPISOWA

1. Dane ogólne	3
1.1. Nazwa inwestora.....	3
1.2. Lokalizacja inwestycji	3
1.3. Zakres terytorialny opracowania	3
1.4. Przedmiot i cel opracowania.....	3
1.5. Podstawa opracowania.....	3
2. Istniejący stan zagospodarowania terenu	3
2.1. Istniejące zagospodarowanie terenu	3
2.2. Szata roślinna.....	5
3. Rozwiązania projektowe.....	6
3.1. Projektowane elementy budowlane oraz zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym	6
3.2. Zieleń	8
3.3. Mała architektura	13

CZĘŚĆ RYSUNKOWA

Spis rysunków:

1. Rys. 2015_PZT_SI_001, Istniejący stan zagospodarowania terenu – drzewa proponowane do usunięcia ze względu na zły stan zdrowotny, skala 1:500
2. Rys. 2015_PZT_P_001, Projekt zagospodarowania terenu – plan sytuacyjny, skala 1:200
3. Rys. 2015_PZT_P_002, Projekt zagospodarowania terenu – dobór gatunkowy roślin, skala 1:200
4. Rys. 2015_PZT_P_003, Projekt zagospodarowania terenu – plan sytuacyjny, skala 1:200
5. Rys. 2015_PZT_P_D_002, Najbliższe otoczenie rzeźby „Wiktoria rzucająca wieniec” - przekrój, skala 1:25

1. Dane ogólne

1.1. Nazwa inwestora

Inwestorem jest Szpital im. Stanisława Leszczyńskiego w Katowicach.

1.2. Lokalizacja inwestycji

Inwestycja zlokalizowana jest w województwie śląskim, w mieście Katowice, na terenie dzielnicy Śródmieście przy ul. Raciborskiej.

1.3. Zakres terytorialny opracowania

Zakres opracowania obejmuje zieleniec na dziedzińcu wewnętrznym szpitala im. Stanisława Leszczyńskiego w Katowicach przy ul. Raciborska 27 w Katowicach.

1.4. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania projekt zagospodarowania dziedzińca wewnętrznego w zakresie terytorialnym obejmującym zieleniec dziedzińca – otoczenie rzeźby „Wiktoria Rzucająca Wieniec”, w zakresie tematycznym – opracowanie posadowienia rzeźby, koncepcja kompozycji roślinnej otoczenia rzeźby oraz zielenca dziedzińca, projekt przebiegu chodników i dobór nawierzchni.

1.5. Podstawa opracowania

Podstawą do opracowania jest kserokopia mapy sytuacyjno-wysokościowej w skali 1:500 oraz wizja lokalna na terenie opracowania w sierpniu 2015 roku.

2. Istniejący stan zagospodarowania terenu

2.1. Istniejące zagospodarowanie terenu

Zieleniec dziedzińca wewnętrznego szpitala stanowi centralnie usytuowany obszar znajdujący się między budynkami szpitala. Elementami głównymi zagospodarowania zielenca są: rzeźba stojąca w niefunkcjonującej fontannie zlokalizowanej w jego centrum, ciągi piesze o nawierzchni z szarych płyt betonowych o wym. 50 cm x 50 cm przebiegające w sposób kulisty na około fontanny i promienisty w kierunkach narożników zielenca oraz drzewa liściaste, iglaste i trawniki.

Na terenie zielenca znajdują się również elementy małej architektury tj.: ławki z drewnianymi siedziskami, kosze na śmieci oraz betonowe elementy stanowiące pozostałości po dawnych ławkach.

Fot.1 Widok na zieleniec dziedzińca od strony głównego wejście (fot. Z.Wrzos-Wodecka, 2015)

Fot. 2 Centralny plac z fontanną i rzeźbą „Wiktoria Rzucająca Wieniec” (fot. Z.Wrzos-Wodecka, 2015)

Fot. 3 Elementy małej architektury na terenie zielenca (fot. Z.Wrzos-Wodecka, 2015)

2.2. Szata roślinna

Drzewa znajdujące się na terenie objętym opracowaniem to głównie gatunki tj.: robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) i klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) w większości charakteryzujące się dobrym stanem zdrowotnym i posuszem na poziomie 10-20%. Inne gatunki drzew występujące na obszarze zieleńca to: świerk pospolity (*Picea abies*), modrzew pośredni (*Larix xeurolepis*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), dąb czerwony (*Quercus rubra*). Kilka drzew charakteryzuje się złym stanem zdrowotnym i posuszem na poziomie 80-100%, a nawet brakiem korony, w związku z tym zaleca się ich usunięcie i posadzenie w zamian nowych drzew liściastych. Ponadto do usunięcia proponuje się również młode drzewa iglaste, które gatunkowo nie komponują się ze starodrzewem na terenie opracowania oraz kolidują z koncepcją zagospodarowania terenu. Do usunięcia przewidziane są również cztery krzewy z gatunku Żywotnika zachodniego (*Thuja occidentalis*) rosnące na obrzeżasz niecki dawnej fontanny. Wykaz drzew proponowanych do usunięcia przedstawia tabela 1. Wykaz drzew kompensacyjnych w dalszej części opracowania projektowego.

Tabela 1. Wykaz drzew proponowanych do usunięcia.

Lp.	Nazwa gatunkowa łacińska	Nazwa gatunkowa polska	Obwód pnia [cm]	Szerokość korony [m]	Wysokość drzewa [m]	Przyczyna
1	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	170	brak	7	Posusz 100%, brak korony
2	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	92	3	11	Zły stan zdrowotny, posusz 70%
3	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	72	2	8	Posusz 100%
4	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	130	brak	7	Posusz 100%, brak korony
5	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	87	3	11	Zły stan zdrowotny, posusz 80%
6	<i>Acer platanoides</i>	Klon jawor	180	4	9	Zły stan zdrowotny, posusz 80%
7	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
8	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
9	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
10	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
11	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
12	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	45	2	4	Kolizja
13	<i>Picea abies</i>	Świerk pospolity	20	1	2	Kolizja

3. Rozwiązania projektowe

3.1. Projektowane elementy budowlane oraz zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym

---

3.1.1. Prace przygotowawcze

- Demontaż niefunkcjonującej fontanny, zasypanie terenu i przygotowanie pod wykonanie nawierzchni żwirowej pod posadowienie rzeźby „Wiktoria Rzucająca wieniec”;
- Usunięcie kamieni otaczających fontannę i przygotowanie terenu do posadzenie roślin;
- Likwidacja starych nawierzchni z betonowych płyt chodnikowych (ok. 550 m²) oraz betonowych krawężników wewnątrz zieleńca (ok. 550 mb).
- Likwidacja zniszczonych i nieatrakcyjnych elementów małej architektury (ławki, kosze itp.)

3.1.2. Fundament betonowy pod cokołem rzeźby „Wiktoria Rzucająca Wieniec”

Należy wykopać dół o wymiarach odpowiadających wymiarom cokołu rzeźby, o głębokości 130cm. Dno i boki dołu zabezpieczyć geowłókniną antykorzenną łącząc na zakładkę na stykach. Następnie wykonać warstwy budowlane (układ od góry do dołu):

- Izolacja przeciwwodna bitumiczna nakładana w płynie dwuwarstwowo, np. weber.tec Superflex 10, na wszystkich powierzchniach fundamentu
- Beton C20/25 zbrojony przeciwskurczowo po obwodzie i na górnej płaszczyźnie siatką stalową śr. 3mm oczko 100x100mm – 100cm
- Izolacja przeciwwodna bitumiczna nakładana w płynie dwuwarstwowo, np. weber.tec Superflex 10
- Beton C10 – 10cm
  - warstwa wyrównująca piasek rzeczny ubity mechanicznie do stopnia zagęszczenia $\lambda_d=0,92$ - 10cm

Cokół rzeźby posadzić bezpośrednio na fundamencie. Należy zapewnić zachowanie podanych wyżej stopni zagęszczenia, w razie wątpliwości potwierdzone wykonaniem odpowiednich badań przez geotechnika (zlecenie badań mieści się w zakresie uprawnień ustawowych inspektora nadzoru inwestorskiego), w przeciwnym wypadku ciężar rzeźby spowoduje jej zapadnięcie się w grunt i/lub przechylenie na bok.

3.1.3. Najbliższe otoczenie rzeźby „Wiktoria Rzucająca Wieniec”

W celu utrudnienia bezpośredniego podejścia osób trzecich do rzeźby proponuje się przywrócić w tym miejscu fontannę wykonaną z granitu o kolorystyce takiej samej jak cokół rzeźby oraz nawierzchnie chodników. Niecka fontanny będzie stanowiła „fosę” wokół rzeźby, o głębokości

50 cm, wypełnioną wodą. Proponuje się montaż urządzenia, które wprowadzi wodę w ruch, dzięki temu osoby odpoczywające na terenie zieleńca, będą słyszeć przyjemny dźwięk płynącej wody. Wysokość otoku fontanny w stosunku do poziomu gruntu powinien być taki sam jak obecnie, czyli ok 10cm. Rzeźba będzie posadowiona na cokole o wysokości 120 cm na środku projektowanej fontanny „fosy”, na granitowym podwyższeniu odpowiadającym wysokości otoku całej fontanny. Rzeźba nie będzie miała bezpośredniego kontaktu z wodą. Wokół rzeźby zaplanowane jest oświetlenie w postaci reflektorów kierunkowych zwróconych w jej stronę. Wokół fontanny przewiduje się posadzenie niskich zimozielonych roślin okrywowych rosnących do wysokości ok. 20 cm. Proponuje się wykonanie dodatkowego monitoringu w centralnej części zieleńca, blisko rzeźby w celu jej ochrony przed ewentualnym zniszczeniem, czy kradzieżą.

3.1.4. Przebieg chodników

Projektowany przebieg chodników nawiązuje do istniejącego układu z niewielkimi modyfikacjami funkcjonalnymi. W centralnej części zieleńca będzie okrągły plac z rzeźbą „Wiktoria Rzucająca Wieniec” w środku. Wokół centralnego placu w odległości kilku metrów projekt przewiduje utworzenie dodatkowej ścieżki, która urozmaici obszar zieleńca i usprawni jego komunikację. Chodniki biegnące z centralnego placu promieniście na zewnątrz zieleńca swym przebiegiem nawiązują do istniejącego układu chodników. Projektowana szerokość chodników wynosi 2 metry, natomiast szerokość ww. dodatkowej ścieżki to 1,5 metra. Dodatkowo w kilku miejscach przewiduje się wykonanie nisz na posadowienie ławek i koszy na śmieci. Nawierzchnia projektowanych chodników proponujemy wykonać z kostki granitowej o cieplej jasnej barwie stanowiącej kontrast dla rzeźby pokrytej zieloną naturalną patyną (fot. 5)

Fot. 4. Granit – wzór koloru

3.1.3. Nawierzchnie

Nawierzchnia wszystkich ścieżek oraz nisz przeznaczonych do posadowienia ławek i koszy:

- kostka granitowa 80mm/100mm (lub 60mm/80mm)
- kruszywo drenażowe samoklinujące frakcji 8-16mm ubite mechanicznie do stopnia zagęszczenia $ld=0,9$ -10 cm
- warstwa wyrównująca piasek rzeczny ubity mechanicznie do stopnia zagęszczenia $ld=0,9$ - 10cm

Obrzeża - ścieżki:

- Granitowe 60 mm x 200 mm x 800-1200 mm

3.2. Zielen

3.2.1. Kompozycja roślinna

Na całym obszarze zieleńca projekt przewiduje wykonanie nowych powierzchni trawnikowych z gatunków traw przeznaczonych do miejsce zacienionych. Pod drzewami przewiduje się posadzenie niskich roślin okrywowych odpornych na warunki miejskie i zacienienie. Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz wokół głównego centralnego placu wewnątrz zieleńca przewidziane są: drzewa liściaste o niewielkich koronach i wolnym wzroście odporne na warunki miejskie oraz ozdobne z liści, kwiatów i owoców, grupy średnich krzewów liściastych w formie strzyżonego żywopłotu oraz roślin z grupy traw ozdobnych w celu podkreślenia projektowanego układu przestrzennego zieleńca. Ponadto posadzenie średnich krzewów planowane jest również w kilku miejscach na obrzeżach zieleńca w celu uniemożliwienia parkowania samochodów na jego terenie i tym samym ochrony drzew i trawników przed zniszczeniem. W centralnej części zieleńca w najbliższym otoczeniu rzeźby „Wiktoria Rzucająca Wieniec” planowane jest posadzenie niskich zimozielonych roślin okrywowych do wysokości ok. 20 cm.

3.2.2. Zabiegi pielęgnacyjne

Większość drzew znajdujących się na terenie zieleńca przewidziana jest do adaptacji i ewentualnych zabiegów pielęgnacyjnych:

- Usunięcie konarów drzew nisko przewijających nad chodnikami;
- Usunięcie drzew suchych i martwych, grożących zawaleniem;
- Usunięcie karp pozostałych po wyciętych drzewach;
- Porządkowanie istniejącego drzewostanu m.in. oczyszczenie z połamanych i suchych gałęzi;

- Usunięcie schnących krzewów liściastych i iglastych;
- Likwidacja istniejących powierzchni trawnikowych – usunięcie istniejącej zachwaszczonej darni i przygotowanie terenu do posadzenia nowej roślinności.
- Oczyszczenie z posuszu o połamanych gałęzi drzew;
- Regularna kontrola i pielęgnacja drzewostanu;

3.2.3. Wykaz materiału roślinnego

Rzut przedstawiający projekt zieleni to rysunek: 2015_PZT_P_002

Oznaczenie na rzucie czytać w następujący sposób: gatunek rośliny (lp) / ilość sztuk np. 3/6 – 6 szt. *Symphoricarpos* × *doorenbosii* 'Magic Berry'

Tabela 2. Wykaz drzew proponowanych do nasadzenia.

Lp.	Nazwa Gatunkowa		Wielkość Roślin [cm]	Obwód pnia [cm]	Typ materiału szkółk.	Ilość sztuk
	Nazwa łacińska	Nazwa polska				
	Drzewa liściaste					
1	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Fastigiata'	Jarząb pospolity 'Fastigiata'	380	11-12	Pojemnik C30	10
2	<i>Acer negundo</i> 'Flamingo'	Klon jesionolistny 'Flamingo'	180	11-12	Pojemnik C25	8
	Krzewy liściaste/Trawy ozdobne					
3	<i>Symphoricarpos</i> × <i>doorenbosii</i> 'Magic Berry'	Śnieguliczka Doorenbosa 'Magic Berry'	50-70	-	Pojemnik P11/C1,5	242
4	<i>Salix purpurea</i> 'Nana'	Wierzba purpurowa 'Nana'	50-70	-	Pojemnik C3	72
5	<i>Miscanthus sinensis</i> Purple Fall	Miskant Chiński Purple Fall	50-70	-	Pojemnik C3	50
	Rośliny okrywowe					
6	<i>Pachysandra terminalis</i> 'Green Carpet'	Runianka japońska 'Green Carpet'	15-20	-	Pojemnik C1,5	750

3.2.4. Dane techniczne sadzenia drzew i krzewów

A. Przygotowanie podłoża

- należy oczyścić obszar z kamieni, korzeni chwastów wieloletnich, oraz samosiewów
- zaorać teren pługiem z pogłębiaczem do głębokości ok. 60cm, po to by nadarnić strukturę gruzelkową
- na wiosnę przenawozić torfem

B. Przygotowanie roślin

- wykopanie, transport i sadzenie roślin w chłodne pochmurne dni, aby ograniczyć straty wody
- okrycie roślin na czas transportu, w celu zabezpieczenia przed osuszającym działaniem wiatru i promieni słonecznych
- jeżeli podczas transportu, roślina wraz z bryłą korzeniową uległa przesuszeniu, trzeba przed posadzeniem włożyć ją do wody na kilka godzin.
- jeśli na dostarczonej roślinie widać oznaki przemrożenia trzeba umieścić ją w chłodnym, osłoniętym od przymrozków miejscu aż zagrożenie minie.
- Należy zachować jak najkrótszy czas przetrzymywania roślin na placu budowy od czasu wykopania ich ze szkółki do czasu posadzenia
- Do roślin iglastych i zimozielonych można zastosować specjalne emulsje woskowe, które zmniejszają transpirację, pozwalają na łatwiejsze przyjmowanie się wykopywanych roślin. Spryskuje się rośliny przed wykopaniem
- przed sadzeniem roślin bez bryły korzeniowej, zgniecione i uszkodzone korzenie należy obciąć
- usunąć wszystkie części rośliny, które uległy zniszczeniu przy użyciu ostrego sekatora prostopadle do osi korzenia

C. Termin sadzenia

- od drugiej połowy września do pierwszej połowy października – drzewa liściaste
- termin sadzenia drzew i krzewów iglastych oraz krzewów liściastych – koniec sierpnia i początek września

D. Technika sadzenia

- doły należy wykopać przed dostarczeniem roślin na miejsce sadzenia
- głębokość i szerokość należy dostosować do wielkości roślin, tak aby można je było umieścić swobodnie.
- podczas kopania dołu urodzajną warstwę (wierzchnią) gleby odkłada się, oddzielając ją od warstwy głębszej
- doły na drzewa zazwyczaj kopie się do głębokości ok. 70 cm, a średnicy 70 – 120 cm
- dla krzewów kopie się dołki o głębokości ok. 50 cm i średnicy ok. 30 – 70 cm
- jeśli podczas transportu roślina z bryłą korzeniową uległa przesuszeniu, należy ją na kilka godzin przed posadzeniem umieścić w wodzie - lecz nie można dopuścić do rozmycia bryły korzeniowej
- podnosząc roślinę trzeba zawsze chwytać za bryłę lub jej opakowanie, ale nie za roślinę
- dokładnie wymierzyć głębokość dołu, żeby nie wyciągać rośliny kilka razy
- do sadzenia niezbędne są dwie osoby, jedna trzyma roślinę wewnątrz dołu, a druga obsypuje korzenie ziemią
- umieścić roślinę tak by szyjka korzeniowa znajdowała się o parę cm wyżej niż w szkółce, gdyż spulchniona ziemia po posadzeniu będzie osiadać
- zdjąć zabezpieczenie bryły po ustawieniu rośliny, jeśli jest to tkanina jutowa to ulegnie rozkładowi

- wolną przestrzeń między bryłą a ściankami dołu wypełnia się ziemią a następnie lekko ugniata tępym kołkiem
- obfite podlanie drzewa - woda wraz z ziemią dobrze zamula puste miejsca pomiędzy korzeniami
- po posadzeniu, wokół drzewa formuje się lekkie zagłębienie (miskę)
- po obfitym podlaniu miskę należy wyłożyć torfem (gr. 2 - 3cm) zwilżony torf chroni ziemię przed wysychaniem
- drzewa należy zabezpieczyć za pomocą 3 palików, wkopanych po obwodzie pnia i przywiązanych w ósemkę (paliki należy wymieniać, co 4 lata)

3.2.5. Zakładanie trawnika

A. Przygotowanie podłoża

- usunięcie kamieni, korzeni chwastów wieloletnich, samosiewów
- przekopanie podłoża do głębokości ok. 20 cm
- wyrównanie powierzchni poprzez uwałowanie
- dodanie piasku gruboziarnistego oraz torfu w ilości nie mniejszej niż 5 l/m² i kolejne zwałowanie
- przerwa ok. 5 tygodni
- po 5 tygodniach trzeba zwalczyć wyrosnięte chwasty stosując herbicydy
- bardzo dokładne wyrównanie powierzchni
- przy pomocy grabi wzruszyć glebę na głębokość 5cm
- wyrównanie spulchnionej warstwy
- wysianie mieszanki trawy

B. Skład mieszanki

- Festuka ovina - Kostrzewa owcza 15%
- Agrostis stolonifera – Mietlica rozłogowa 3%
- Poa Annua – Wiechlina roczna 6%
- Lolium perenne – Życica trwała 76%

C. Termin siewu

- Druga połowa kwietnia, pierwsza połowa maja

D. Technika siewu

- Siew przy użyciu siewnika
- nasiona należy wysiewać przy bezwietrznej pogodzie, wyrzucając blisko powierzchni gleby
- nasiona należy co jakiś czas mieszać, ponieważ drobne nasiona przemieszczają się niżej (wiechlina) natomiast większe (życica) pozostaną na górze
- wysiewać na krzyż (w „kratkę” połowę w jednym kierunku, a drugą prostopadle do pierwszego kierunku)

3.2.6. Pielęgnowanie roślin w pierwszym roku po posadzeniu

A. Pielęgnowanie drzew i krzewów

- powstałe ubytki ściółki należy uzupełnić
- podczas długotrwałego braku opadów drzewa i krzewy zimozielone przed okresem zimowym oraz podczas ocieplania należy obficie podlać
- powstałe wiosną niedobory niektórych elementów niezbędnych do prawidłowego rozwoju drzew (krzewów) należy uzupełnić nawozami (np. Azofoską 25 g/m²)
- wiosną skrócić części nadziemne w celu ograniczenia strat wody –przycięcie pędów o ok. 1/3 (drzewa i krzewy liściaste)
- Drzewa owocowe można przycinać zimą, ale temperatura nie może spadać bardzo poniżej zera
- przed zimą pokryć pnie preparatem wapniowym (biały kolor) w celu ochrony przed zmianami temperatur na początku wiosny, co może powodować pęknięcie kory
- wczesną wiosną ocienić rośliny za pomocą rzadkiej tkaniny dla ograniczenia transpiracji
- w celu zwalczania chwastów zastosować środki chwastobójcze
- jesienią spod drzew usuwać opadłe liście
- jeżeli pojawią się objawy żerowania szkodników, należy usunąć je odpowiednim preparatem chemicznym

B. Pielęgnowanie żywopłotów liściastych

- tej samej jesieni po posadzeniu żywopłotu wykonać cięcie korekcyjne na wysokości 10 cm
- jeśli widoczne są objawy niedoboru mikroelementów zastosować nawożenie, najlepiej nawozem wieloskładnikowym (np. Azofoska 25 g/m² – jesienią i wczesną wiosną)
- kiedy nie ma opadów, żywopłot podlewać
- formowania żywopłotów dokonywać poprzez cięcie pod koniec okresu wegetacji
- w celu zagęszczenia żywopłotu wiosną dokonać jego cięcia (o 10 cm), ciąć pod kątem tak, by światło docierało do dolnych części krzewów (jakby na ścięty stożek)
- jeśli to żywopłot liściasty, po zakończeniu procesu wegetacji spod krzewów usunąć opadłe liście
- uzupełnić powstałe ubytki w ściółce

C. Pielęgnowanie trawników

- pojawiające się chwasty trwale w pierwszym okresie należy usuwać ręcznie, stałe koszenie w znacznym stopniu osłabia ich wzrost
- kiedy trawa osiągnie wysokość 3 -5 cm, powierzchnię trawnika należy uwałować lekkim wałem - wałowanie przeprowadzić na glebie umiarkowanie wilgotnej (plastycznej).
- pierwsze koszenie należy wykonać po upływie 3 dni od wałowania – skracając końce liści tylko o 1,5 - 2cm (należy użyć kosiarki bębnowej o bardzo ostrych ostrzach) takie koszenie powoduje intensywniejsze krzewienie się młodych roślin
- koszenie należy wykonywać regularnie, kiedy wysokość trawy przekroczy 5cm. Na trawnikach najwyższej klasy utrzymuje się wysokość trawy ok. 3,5cm

- po przekroczeniu trzech miesięcy wzrostu trawy, należy rozsiać na powierzchni trawnika torf w ilości 3 kg/m²
- trawniki zakładane na wiosnę i w lato wymagają stałego podlewania
- w momencie wystąpienia w tym okresie objawów braku azotu (jasne, żółknące liście roślin), należy do torfu dodać siarczan amonu.

3.3. Mała architektura

Projektowane elementy małej architektury to ławki oraz jednoosobowe fotele obrotowe o konstrukcji ze stalowej ramy (stal nierdzewna) z siedziskiem wykonanym z wąskich gęsto rozmieszczonych desek (Zano linia Flash, fot. 5) oraz kosze wykonane ze stali nierdzewnej w obudowie z wąskich drewnianych desek (fot. 6). Ławki, fotele oraz kosze usytuowane są wokół centralnego placu zieleńca oraz wzdłuż ścieżki biegnącej naokoło ww. placu. Należy zastosować ławki i kosz możliwie zbliżone wyglądem do podanych niżej elementów referencyjnych, w szczególności o prostym, nowoczesnym wyglądzie, i o nie gorszych parametrach użytkowych.

Fot. 5. Ławka styl parkowy konstrukcja żeliwna (do wyboru kolor czarny lub grafitowy) z drewnianym siedziskiem (do wyboru kolor siedziska: biały lub drewno – producent www.basterlawki.pl)

Fot. 6. Kosz na śmieci o konstrukcji stalowo-żeliwnej (producent www.basterlawki.pl)

Tabela 3. Wykaz elementów małej architektury.

Lp.	Nr kat.	Nazwa	Ilość sztuk
1	0112	Ławka styl parkowy konstrukcja żeliwna (do wyboru kolor czarny lub grafitowy) z drewnianym siedziskiem (do wyboru kolor siedziska: biały lub drewno – producent www.basterlawki.pl)	18
2	03009	Kosz na śmieci o konstrukcji stalowo-żeliwnej (producent www.basterlawki.pl)	5